

Анжела КОЧЕРЖИНСЬКА

вчитель-логопед

Комунальний заклад дошкільної освіти
(ясла-садок) комбінованого типу № 272

Дніпровської міської ради

ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ В РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

У публікації розглянуто педагогічний аспект партнерської взаємодії у інклюзивній освіті. Підкреслено важливість впровадження партнерської педагогіки у освітній процес закладів спеціальної освіти. Виокремлено основні аспекти педагогіки партнерства. Окреслено особливості впровадження партнерської взаємодії у закладах спеціальної освіти у процесі навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: педагогіка партнерства, партнерська взаємодія, спеціальна освіта, навчально-пізнавальна діяльність, заклад спеціальної освіти.

A. KOCHERZHYNKA. PARTNERSHIP IN INCLUSIVE EDUCATION IN WORKING WITH CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

The publication examines the pedagogical aspect of partnership interaction in special education. The importance of implementing partner pedagogy in accordance with the requirements is emphasized. The main aspects of partnership pedagogy are highlighted. The peculiarities of the implementation of partnership interaction in institutions of special education in the process of education and upbringing of children with special educational needs are outlined.

Key words: partnership pedagogy, partnership interaction, special education, educational and cognitive activity, special education institution.

Постановка проблеми. Сучасна освіта розглядає педагогіку партнерства як один зі способів трансформації системи освіти. У зв'язку з цим, роль партнерської взаємодії в освіті дітей з особливими освітніми потребами (ООП) завжди була активною через взаємодію фахівців різних профілів, таких як вихователі, педагоги, медики, психологи, логопеди, соціальні працівники. Однак, відповідно до сучасних вимог, ця співпраця має відбуватися на більш високому рівні. Педагогіка партнерства передбачає спільне розуміння мети та підходів, рівноправність у їх втіленні та відповідальність за результат. Особливо актуальним стає питання партнерської взаємодії у контексті впровадження нових форм освіти дітей з ООП, які потребують синергетичного співробітництва різних фахівців, батьків, громадських організацій та самих дітей.

Актуальність. Видатні закордонні та вітчизняні педагоги, такі як Ш. Амонашвілі, Ж. Декролі, Дж. Дьюї, С. Лисенкова, А. Макаренко, В. Сухомлинський, С. Френе, В. Шаталов та інші, досліджували науково-теоретичні та практичні аспекти педагогіки партнерства. У сучасний період, проблема реалізації педагогіки партнерства є предметом досліджень відомих педагогів і психологів, таких як О. Богініч, О. Вишневський, О. Коханова, Т. Кравчинська, В. Терещенко, Г. Чернявська та інші. Автори, які займаються цим питанням в українському контексті, включають Ю. Бистрову, М. Буйняк, В. Коваленка, А. Колупаєву, І. Луценка, Ю. Найду, О. Чопік та інших.

Мета статті – охарактеризувати педагогічний аспект партнерської взаємодії у інклюзивній освіті.

Виклад основного матеріалу. Сучасні освітні документи акцентують увагу на новому рівні взаємодії між вихователями, педагогами, дітьми, їхніми батьками та громадськими організаціями. Проблема співпраці між сім'єю та закладом освіти у вихованні дітей представляє собою складний та багатогранний аспект. Це охоплює організацію взаємодії, розподіл обов'язків, ролей, завдань та функцій між усіма учасниками освітнього процесу, а також розроблення спільних стратегій. Особливої ваги ці процеси набувають у контексті освіти та виховання дітей з ООП [1].

Педагогіка, яка базується на партнерстві є одним із ключових компонентів сучасного освітньо-корекційного процесу. Вона ґрунтується на спілкуванні, взаємодії та співпраці між вихователем, педагогом, дитиною і батьками, вихователь, педагог має стати не лише помічником, вчителем, але й другом, тоді як сім'я має активно брати участь у формуванні освітнього шляху дитини. Модель поведінки дитини формується освітнім середовищем. Якщо педагогічний колектив працює на основі гуманної педагогіки, у таких закладах діти не мають проблем з поведінкою чи агресією. Освітній процес за педагогікою партнерства має бути комплексним, включаючи як навчання, так і виховання.

Заклади освіти завжди прикладали зусиль до налагодження партнерських відносин з сім'єю, включаючи коригування сімейного виховання, педагогічну освіту батьків, постійний обмін листами з приводу навчання та поведінки дітей, а також запрошення батьків у заклад дошкільної освіти або школу та інші заходи. Партнерство між закладами

дошкільної освіти та батьками може відбуватися лише тоді, коли обидва суб'єкти розуміють, що лише спільними зусиллями можна створити умови для розвитку та виховання дитини, а також допомогти їй отримати необхідний соціальний досвід.

Однією з ключових умов партнерської взаємодії між батьками та вихователями або педагогами дітей з ООП є чітке розуміння кожним з них змісту виховної діяльності одне одного, здатність до порозуміння щодо завдань та методів виховного впливу з метою благополуччя дитини, а також адекватність виховних заходів до планованого кінцевого результату [3].

Вихователь, педагог повинен мати інформацію про сім'ю, з якої приходить кожна дитина в заклад дошкільної освіти, школу, її структуру, сучасний стан та тенденції, які впливають на розвиток дитини. Це сприятиме більш обдуманій та результативній педагогічній взаємодії з батьками. Дбаючи про ефективну партнерську взаємодію з батьками дітей з ООП, вихователь повинен враховувати такі важливі аспекти:

- об'єднання зусиль вихователя та сім'ї дитини можливе лише за взаємного визнання рівноправності. Перший крок завжди має зробити педагог, оскільки це впливає з його професійних обов'язків;

- доброзичливе та відкрите спілкування з батьками – перша стадія співпраці з ними. Деякі педагоги можуть відчувати, що батьки ставляться до них з певною опозицією. Варто уникати директивного стилю спілкування, проявляючи терплячість та відкритість;

- підкреслення важливості ролі батьків у вихованні та розвитку дитини;

- психологічний контакт з батьками виникає відразу, як тільки педагог виявляє розуміння дитини, співчуття до неї та бачить як позитивні, так і негативні аспекти її особистості. Якщо батьки відчують доброзичливість вчителя, вони будуть готові до співпраці;

- педагог може запропонувати одному з батьків організувати збори для батьків, визначивши тему та структуру. Особливо корисним є обговорення з батьками можливостей покращення співробітництва з дітьми [3].

Партнерська взаємодія в інклюзивній освіті є ключовим аспектом успішного навчання та розвитку дитини з особливими освітніми потребами. Цей підхід базується на ідеї спільної роботи вихователів, учителів, батьків, фахівців та інших зацікавлених сторін для досягнення

найкращих результатів у вихованні, навчанні та соціальному розвитку кожної дитини. Основні аспекти партнерської взаємодії в інклюзивній освіті включають:

- співпрацю між вихователем та батьками: педагоги співпрацюють з батьками дітей для забезпечення оптимального навчання та розвитку кожної дитини. Це може включати обмін інформацією про потреби та досягнення дитини, обговорення стратегій навчання та підтримку вихованця удома;

- співпрацю між вихователем та іншими фахівцями: вихователь співпрацює з іншими спеціалістами, такими як психологи, логопеди, соціальні працівники тощо, для розробки індивідуальних підходів до навчання та підтримки дитини;

- співпраця між дітьми: заохочення співпраці та взаємодопомоги між вихованцями створює підтримуюче середовище, де кожна дитина може відчувати себе важливим та підтриманим;

- співпраця з громадськістю: важливо залучати громадськість до підтримки інклюзивної освіти шляхом організації інформаційних заходів, волонтерської роботи та інших форм співпраці [2].

Таким чином, партнерська взаємодія в інклюзивній освіті сприяє створенню відкритого, дружнього та інклюзивного середовища, де кожна дитина має можливість досягнути успіху та розвитку.

Висновки. Отже, можна розглядати партнерську взаємодію в інклюзивній освіті як складний процес взаємодії закладу освіти, родини та громадськості, що призводить не лише до розширення виховних можливостей, але й до значного покращення самого процесу виховання та розвитку дитини з особливими освітніми потребами. Важливо зазначити, що підвищення рівня виховного впливу на дитину залежить не тільки від розширення форм і методів цієї взаємодії, але й від реалізації змісту та використання оптимальних варіантів його здійснення. Ці варіанти мають бути оптимальними як для вихователів, так і для сім'ї в цілому, враховуючи соціальні очікування всіх учасників цього процесу.

Перспектива дослідження. Серед перспектив подальших досліджень вбачаємо розгляд психологічного аспекту партнерської взаємодії у інклюзивній освіті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Скиба М. Краще разом. Що таке педагогіка партнерства і навіщо вона в НУШ. 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/pedagogika-partnerstvashho-tse-take-ta-yak-zrozumity-chy-vona-ye-u-shkoli/>
2. Буйняк М. Г. Миронова С. П. Чопік О. В. Розуміння сутності партнерства у педагогічній діяльності вчителями спеціальних шкіл. *Актуальні питання корекційної освіти*. 2021. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://aqce.com.ua/download/publications/641/608.pdf/>
3. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства – основні ідеї, принципи та сутність [Електронний ресурс]. Режим доступу: lib.iitta.gov.ua